

OKUL ÖNCESİ AİLE KATILIMININ EBEVEYN TUTUMLARINI YORDAYICI ETKİSİ

Sibel YOLERİ*

Arzu TAŞDELEN KARÇKAY**

Özet

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi aile katılımının ebeveyn tutumları üzerindeki yordayıcı etkisini ortaya koymaktır. Araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın örneklem gurubu Uşak il merkezinde okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 250 çocuğun ebeveynlerinden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak Fantuzzo, Tighe ve Childs tarafından geliştirilen ve Gürşimşek (2003) tarafından Türkçeye uyarlanan Aile Katılım Ölçeği ve Karabulut Demir ve Şendil (2008) tarafından geliştirilen Ebeveyn Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, ev temelli aile katılımı değişkeninin demokratik ana-baba tutumu üzerinde pozitif; otoriter anne-baba tutumu üzerinde ise negatif ve anlamlı bir yordayıcı olduğu saptanmıştır. Aile katılımı alt boyutlarının aşırı koruyucu ve izin verici anne-baba tutumunun anlamlı yordayıcıları olmadığı bulgulanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Aile katılımı, ebeveyn tutumları, okul öncesi

Giriş

Anne-baba ve çocuk arasındaki ilişki doğumdan itibaren başlamakta ve özellikle yaşamın ilk yıllarında çocuğun gelişimini de doğrudan etkileyebilmektedir (Gülay ve Önder, 2011; Parke, 2004). Anne-babaların, çocuklarının bakım ve eğitiminden sorumlu olmaları ve temel kişilik özelliklerinin oluşmasındaki etkileri nedeniyle, özellikle de okul öncesi dönemde çocuk yetiştirme tutumlarının değerlendirilmesi önemlidir.

Anne-baba tutumlarının sınıflandırılmasıyla ilgili çeşitli araştırmacılar tarafından birtakım çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Yavuzer (2008) yaygın olarak görülen anne baba tutumlarını; aşırı koruma, hoşgörü sahibi olma, aşırı hoşgörü ve düşkünlük, reddetme, kabul etme, baskı altında bulundurma, çocuklara boyun eğme ve çocuk ayırma olarak ele almıştır. Anne-baba tutumları üzerinde uzun yıllar araştırmalar yapan Baumrind (1966, 1967, 1971) ise üç temel ebeveyn tutumu ortaya koymuştur: Otoriter, yetkeci ve izin verici tutum (Jewell, 2008). Otoriter (baskıcı) ebe-

* Yrd. Doç. Dr.; Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı, Uşak

** Yrd. Doç. Dr.; Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Rehberlik Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, Uşak

veynler, otoritenin sağlanmasına oldukça önem verirler ve çocukların bunu değiştirmeye çabalarını hemen bastırırlar. Bu tür ebeveynler, koydukları kurallara çocuklarının kayıtsız şartsız uymasını isterler, kısıtlayıcı ve cezalandırıcıdırlar. Otoriteye saygı, kurallara ve düzene uyma daha değerli görülür. Kurallarla ilgili çocuklarıyla iletişime girmezler (Johnson, 2006; Ogelman ve diğ., 2013; Şendil, 2003). Bu tutum çocukta özgüven kaybına, kaygıya, karamsarlığa, çekingenliğe neden olabilir. Otoriter bir aile ortamında yetiştirilen çocuklarda, anne-babaya sevgisizlik, diğer insanlarla sağlıklı ilişkiler kurmama, kavgacı ve geçimsiz olma, duygusal düzen sorunları, alınganlık, öfke nöbeti, güvensizlik, yersiz korku ve kaygılar gibi özelliklere rastlanabilmektedir. Bu tutumla yetişen çocukların akran ilişkilerinde dışlandıkları, yakın, sağlıklı sosyal etkileşimler gerçekleştirmedikleri, sorunlar yaşadıkları, arkadaş canlısı olmadıkları belirlenmiştir (Keown ve Woodward, 2006; Papalia ve diğ., 2003). Yetkeci (demokratik) tutuma sahip anne babalar, çocuklarına karşı sıcak, sorumluluk sahibi, onlara destek olan, ilgi, istek ve ihtiyaçlarıyla ilgilenen ebeveynlerdir. Çocuklarının kararlarına, ilgilerine, karakterlerine, fikirlerine saygı duyarlar. Yetkeci anne-babalar, sert ve fiziksel cezaların çocuğun bireyselliğine, kişiliğine zarar verebileceğine inanırlar. Yetkeci ailelerde yetişen çocukların, arkadaş canlısı, yaratıcı, yüksek öz güvene sahip, okulda başarılı çocuklar oldukları görülmektedir (Coplan, Hastings, Lagace-Seguın ve Moulton 2002; Feldman, 2005; Johnson, 2006; Papalia ve diğ., 2003). Baumrind'e göre en ideal tutum yetkeci tutumdur (Baumrind, 1966). İzin verici (aşırı hoşgörülü) tutumda ise çocuk için sınırlar, kurallar net değildir. Bu durumda ev dışında sınırlarla, kurallarla karşılaşan çocuk, uyum sağlamada zorlanabilecek ve duygusal açıdan da zarar görebilecektir (Evans, 2002; Feldman, 2005). Bu nedenle izin verici tutumla yetişen çocuk, ne istediğine tam olarak karar verememiş, doyumsuz, kurallar karşısında uyum sağlayamayan, paylaşma, işbirliği gibi becerilerden yoksun bir kişi görünümündedir (Johnson, 2006; Özeri, 1994). Demir Karabulut ve Şengül ise (2008) bu üç boyuta Türk kültüründe yaygın olduğu düşünülen aşırı koruyucu tutumu da eklemiştir. Aşırı koruyucu tutum, anne-babanın çocuğa gerektiğinden fazla kontrol ve özen görmesi olarak tanımlanmaktadır. Bu tutumun sonucunda, çocuk diğer kişilere de aşırı bağımlı, kendine güveni olmayan, duygusal kırıklıklara sahip bir kişi olabilir. Çocuğun yaşamı boyunca sürebilen bu bağımlılık, psiko-sosyal olgunluğu olumsuz açıdan etkileyerek çocuğun kendi kendine yetmesine olanak vermez (Yavuzer, 2010).

Anne-babaların çocuğun eğitiminde izledikleri farklı tutumların, çocuklar üzerinde doğrudan ve dolaylı etkileri bulunmaktadır (Collins ve diğ., 2000; Kerr, Lopez, Olson ve Sameroff, 2004; Sanson ve diğ., 1991). Örneğin demokratik ailelerde yetişen çocukların izin verici ya da otoriter ailelerde yetişen çocuklardan akademik başarı, sosyal gelişim açısından daha yüksek puan aldıkları görülmüştür (Yılmaz, 2001). Ayrıca, çocuklarına sıcak ve ilgili davranan ebeveynlerin çocuklarının, katı ve sıkı kontrol uygulayan ebeveynlerin çocuklarına göre sosyal yeterlikleri ve olumlu sosyal davranışları daha fazla sergilediklerini ortaya koyan araştırmalar dikkat çekmektedir (Aunola ve Nurmi, 2005; Cheah ve diğ., 2009).

Aileden sonra okul öncesi eğitim kurumları çocuğu toplumsal yaşama hazırlamada aileyi destekleyen kurumlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılan araştırmalar okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların, okuma becerileri, kelime bilgisi, matematik, okul olgunluğu ve sosyal-duygusal gelişim gibi birçok konuda okul öncesi eğitimden yararlanamayan çocuklara karşı avantaj sağladığını ortaya koymaktadır (Abbott-Shim, Lambert, ve McCarty, 2003).

Okul öncesi eğitim kurumları yalnızca çocuğa hizmet veren kurumlar değildir. Okul öncesi eğitimi gerçekleştirmek için çeşitli parçaların bir arada olması gerekmektedir. Bu parçalardan biri de okul-aile işbirliğidir (Aral, Kandır ve Can Yaşar, 2000). Okul öncesi dönemde okul-aile işbirliği özel bir öneme sahiptir (Kaya, 2002). Okul öncesi eğitim programları ne kadar iyi hazırlanmış olursa olsun, aileler tarafından desteklenmediği sürece etkili olamamaktadır. Okulöncesi eğitim kurumlarında çocuklarda kalıcı davranış değişikliklerinin gerçekleşebilmesi, programda planlanan öğrenme yaşantılarının ailede sürdürülebilmesi ile mümkündür (Aral, Kandır ve Can Yaşar, 2000). Okul öncesi eğitimde aile katılımının amacı, eğitimde devamlılığı ve bütünlüğü sağlamaktır (Tezel-Şahin ve Ünver, 2005). Aile katılımı; ailelerin desteklenmesi, eğitilmesi ve eğitime katılımlarının sağlanmasına, çocukların deneyimlerinin, evleri ile eğitim kurumları arasındaki iletişimin artışı ve sürekliliği ve programların velilerin katılım ve katkıları ile zenginleştirilmesine yönelik sistematik bir yaklaşımdır (Ensari ve Zenbat, 1999). Yapılan araştırmalar aile katılım çalışmalarının çocukların gelişimleri üzerinde olumlu katkısı olduğunu göstermektedir (Barnard, 2004; Fantuzzo ve diğ., 2004; Fan ve Chen, 2001; Gürşimsek, 2003; Kurtulmuş ve Temel, 2004; Kудay, 2007; Lopez, Weiss ve Caspe, 2006; Rimm-Kaufman, Pianta, Cox ve Bradley, 2003; Taylor-Allen, 2004; Temel, 2001).

Okul öncesi eğitim kurumlarında sistemli bir şekilde planlanan aile katılımı çalışmalarının, ailelerin çocuk yetiştirme tutumlarına olumlu etkisi nedeniyle, aile katılımı çalışmalarına önem verilmesi gerekmektedir. Sistemli aile katılımı çalışmaları, uygun aile tutumları konusunda ailelerin daha da bilinçlendirilmesi ve dolayısıyla çocuklarla ilişkiler ve etkileşim konusunda, çocuğun hayata daha sağlıklı bir şekilde uyum sağlamasında rol oynayacaktır. Türkiye’de ebeveyn tutumlarının okul öncesi dönem çocuklarının gelişimleri, davranışları üzerindeki etkileriyle ilgili araştırmalar son yıllarda artış göstermiştir (Altay, 2007; Özyürek, 2004; Tezel-Şahin ve Özyürek, 2008). Bu çalışmaların bir bölümünde ebeveyn tutumlarının demografik özelliklerle ilişkileri, diğer bölümünde ise ebeveyn tutumlarının çocukların gelişimleri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Fakat bu çalışmalar içerisinde, okul öncesi dönemde aile katılımının anne-babaların, anne-baba tutumlarının üzerindeki etkilerini ele alan bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu nedenle bu araştırmanın amacı çocuğu okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden anne-babaların ebeveyn tutumları ve aile katılımı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Ebeveyn tutumları (demokratik, otoriter, aşırı koruyucu, izin verici) ile aile katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. Aile katılımı alt boyutlarının Demokratik ebeveyn tutumu üzerinde yordayıcı etkisi var mıdır?

3. Aile katılımı alt boyutlarının Otoriter ebeveyn tutumu üzerinde yordayıcı etkisi var mıdır?

4. Aile katılımı alt boyutlarının Aşırı Koruyucu ebeveyn tutumu üzerinde yordayıcı etkisi var mıdır?

5. Aile katılımı alt boyutlarının İzin Verici ebeveyn tutumu üzerinde yordayıcı etkisi var mıdır?

Yöntem

Bu çalışmada var olan durum betimlenmiş, buna bağlı olarak değişkenlerin birbirleriyle ne düzeyde ilişkili olduğu ve birbirini yordamadaki etkisi incelenmiştir.

Örnekleme

Araştırma örneklemini, 2012–2013 öğretim yılının ikinci döneminde Uşak il merkezinde çocuğu beş farklı bağımsız anaokuluna devam eden 250 çocuğun ebeveynleri oluşturmuştur. Çocukların 123'i kız (%49,2), 127'ü (%50,8) erkektir. Ebeveyn grubunun özellikleri incelendiğinde; %78,8' i (n:197) anne, %21,2' si (n: 53) baba ve yaş ortalaması 31,80 olduğu görülmektedir. Katılımcıların; %17,6'sı (n: 44) ilkököl, %18,8'i (n:47) ortaokul, %36,4'ü (n:91) lise, %8,8'i (n:46) yükseköğretim ve %18,4'ü (n:46) üniversite mezunudur.

Veri Toplama Araçları

Ebeveyn Tutum Ölçeği: Katılımcıların, anne-baba tutumlarını ölçmek amacı ile Karabulut Demir ve Şendil (2008) tarafından geliştirilen Ebeveyn Tutum Ölçeği kullanılmıştır. 2-6 yaş aralığında çocuğu olan anne-babalara uygulanabilen bu ölçek, dört alt boyuttan ve 46 maddeden oluşmaktadır. Her bir ifade likert tipi beşli derecelendirme üzerinden değerlendirilmektedir

Alt boyutlar; "Demokratik", "Otoriter", "Aşırı Koruyucu" ve "İzin Verici" olarak sıralanmaktadır. Ölçek maddeleri davranış biçimleri şeklindedir. Yanıtlayıcılardan; "Her zaman böyledir" (5 puan), "Çoğunlukla böyledir" (4 puan), "Bazen böyledir" (3 puan), "Nadiren böyledir" (2 puan) ve "Hiçbir zaman böyle değildir" (1 puan) seçeneklerinden birini seçmeleri istenmektedir. Her bir boyuttan alınan puanlar ayrı ayrı hesaplanarak her boyut için bir puan elde edilmektedir. Bir boyuttan alınan yüksek puan almak o boyutun temsil ettiği davranış biçimini benimsemek anlamına gelmektedir. Boyutların Cronbach alfa güvenirlik katsayıları demokratik boyut için 83, otoriter boyut için .76, aşırı koruyucu boyut için .75 ve izin verici boyut için .74'tür (Karabulut Demir ve Şendil; 2008).

Okul Öncesi Aile Katılımı Ölçeği: Fantuzzo, Tighe ve Childs tarafından (2000) geliştirilen Aile Katılım Ölçeği (Family Involvement Questionnaire) toplam 25 madde-

◆ Sibel Yoleri / Arzu Taşdelen Karçkay

den ve 3 alt ölçekten (Ev Temelli Katılım-ETK, Okul Temelli Katılım-OTK, Okul- Aile işbirliği Temelli Katılım-OAT) oluşan 5'li likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin orijinal uygulamasında güvenilirlik kat sayısı .85 olarak saptanmıştır. Gürşimşek (2003)' in 200 ebeveynle yürüttüğü uyarılama çalışmasında ölçme gücü açısından düşük maddeler çıkarılmış ve 21 maddelik ölçeğin güvenilirlik katsayısı alt boyutlar için sırasıyla. 79, .69, .84 ve tüm ölçek için. 87 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin alt ölçekleri arasında Pearson Korelasyon Katsayılarına göre yapılan güvenilirlik analizinde Okul Temelli Katılım ile Ev Temelli Katılım alt boyutları arasında $r = .49$ ($p < .05$), Okul Aile işbirliği Temelli Katılım ile Okul Temelli Katılım alt boyutları arasında $r = .73$ ($p < .05$) ve Ev Temelli Katılım ile Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım boyutları arasında $r = .60$ ($p < .05$) düzeyinde anlamlı ilişki bulunmuştur. Faktörlere ilişkin faktöriyel genişlik açıklığı Okul Temelli Katılım alt boyutu için. 45 - .68 arası, Ev Temelli Katılım alt boyutu için. 52 - .73 arası ve Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım alt boyutu için. 77 olarak bulunmuştur. Üç faktörün ölçeğe ilişkin açıkladıkları varyansın % 63.199'dur. Bu bulgular, ölçeği oluşturan üç faktörün birlikte maddelerdeki toplam varyansı ve ölçeğe ilişkin varyansı yeterli düzeyde açıkladıkları görülmüştür.

Kişisel Bilgi Formu: Bu form araştırmacılar tarafından katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim durumları gibi örneklem grubunun özelliklerinin toplanması amacıyla hazırlanmıştır.

İşlem

Bu araştırmada, ölçme araçları il merkezlerinde çocuğu okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden gönüllü anne-babalara sınıf öğretmenleri aracılığıyla uygulanmıştır. Veri toplam işleminden önce anne-babalar, araştırmanın amacı ve ölçme araçlarıyla ilgili bilgilendirilmişlerdir.

Verilerin Analizi

Çalışmada, katılımcıların ana-baba tutumları ve aile katılımı arasındaki ilişki, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ile incelenmiştir. Araştırmada, incelenen aile katılımı alt boyutlarının, katılımcıların ebeveyn tutumlarını yordayıp yordamadığı, yorduyorsa yordayıcılık gücünü hesaplamak amacıyla çoklu regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular

Ebeveyn tutumları ile yordayıcı değişkenler arasındaki ilişkiyi görmek amacıyla regresyon analizi öncesinde korelasyon analizi yapılmıştır. Değişkenler arasındaki korelasyon katsayıları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Ebeveyn Tutumları ve Aile Katılımı Arasındaki Korelasyon Değerleri

Değişkenler	Değerler	Demokratik Tutum			
		Demokratik Tutum	Otoriter Tutum	Aşırı Koruyucu Tutum	İzin Verici Tutum
Okul Temelli Aile Katılımı	R	,212(**)	-,168(**)	,082	-,101
	P	,001	,008	,198	,111
Ev Temelli Aile Katılımı	R	,529(**)	-,335(**)	-,015	-,105(*)
	P	,000	,000	,819	,048
Okul-Aile İşbirliği Temelli Katılımı	R	,330(**)	-,156(*)	,087	-,094
	P	,000	,014	,171	,140
Aile Katılımı Toplam	R	,407(**)	-,249(**)	,079	-,130(*)
	P	,000	,000	,211	,041

N=250; ** p< 0.01, * p< 0.05

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların ebeveyn tutumlarının faktörleri (alt ölçekleri) ile aile katılımı faktörleri arasında orta ve düşük düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir. Aile katılımı ve demokratik ebeveyn tutumu arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki ($r= 407, p<, 01.$), otoriter tutumla ($r= -249, p<.01$) ve izin verici tutumla ($r=-130, p<.05$) düşük düzeylerde negatif ve anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir. Demokratik tutum ve ev temelli aile katılımı ($r= 529, p<, 01.$); okul aile işbirliği temelli katılımı orta düzeylerde ($r= 330, p<, 01.$); okul aile temelli katılımı düşük düzeyde ($r= 212, p<, 01.$) pozitif ve anlamlı ilişkilere sahip olduğu görülmektedir. Otoriter tutum ve ev temelli aile katılımı ile orta düzeyde ($r= -335, p<, 01.$); okul aile işbirliği temelli katılım ($r= -156, p<, 05.$) ve okul aile temelli katılımı düşük düzeyde ($r= -168, p<, 05.$) negatif ve anlamlı ilişkiler bulgulanmıştır. İzin verici tutumla ev temelli aile katılımı arasında düşük düzeyde ($r=-125, p<.05$) negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Son olarak, aşırı koruyucu tutum ve aile katılımı boyutları arasında anlamlı ilişkiler olmadığı görülmektedir.

Yordanan değişken demokratik ebeveyn tutumu ile yordayıcı değişkenler (okul temelli aile katılımı, ev temelli aile katılımı ve okul aile işbirliği temelli aile katılımı) arasındaki ilişkiler Tablo 2' de sunulmuştur. Çoklu regresyon analizine ilişkin bulgular açıklanan varyansın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu ortaya koymuştur.

Tablo 2. Demokratik Ebeveyn Tutumunun Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart hata	β	T	P	İkili r	Kısmi r
Sabit	44,999	2,928		15,369	,000		
Okul Temelli Aile Katılımı	,009	,085	,007	,108	,914	,212	,007
Ev Temelli Aile Katılımı	1,205	,150	,473	8,014	,000	,529	,455
Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım	,186	,093	,132	1,992	,047	,330	,126
R=0.543,	R ² = 0.295						
F= 34.301,	p=.0000						

Okul temelli aile katılımı, ev temelli aile katılımı ve okul aile işbirliği temelli aile katılımı değişkenleri birlikte, demokratik ebeveyn tutum puanları ile orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki vermektedir (R=0.543, R² = 0.295, p<.01). Adı geçen üç değişken birlikte, demokratik ebeveyn tutumundaki toplam varyansın yaklaşık %30'unu açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin demokratik ebeveyn tutumu üzerindeki göreceli önem sırası; ev temelli aile katılımı, okul aile işbirliği temelli katılım ve okul temelli aile katılımıdır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise, sadece ev temelli aile katılımı değişkeninin demokratik ebeveyn tutumu üzerinde pozitif ve anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir. Okul temelli aile katılımı ve okul aile işbirliği temelli aile katılımı değişkenleri önemli bir etkiye sahip değildir.

Yordanan değişken otoriter ebeveyn tutumu ile yordayıcı değişkenler (okul temelli aile katılımı, ev temelli aile katılımı ve okul aile işbirliği temelli aile katılımı) arasındaki ilişkiler Tablo 3' de sunulmuştur. Çoklu regresyon analizine ilişkin bulgular söz konusu ilişkiye ait regresyon modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu ortaya koymuştur.

Tablo 3. Otoriter Ebeveyn Tutumunun Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart hata	β	T	P	İkili r	Kısmi r
Sabit	35,011	2,328		15,041	,000		
Okul Temelli Aile Katılımı	-,084	,067	-,088	-1,242	,216	-,168	-,079
Ev Temelli Aile Katılımı	-,578	,120	-,319	-4,835	,000	-,335	-,295
Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım	,021	,074	,021	,286	,775	-,156	,018
R=0.344,	R ² =0,118						
F= 10,99	p=.000						

Tablo 3 incelendiğinde; okul temelli aile katılımı, ev temelli aile katılımı ve okul aile işbirliği temelli aile katılımı değişkenleri birlikte, otoriter ebeveyn tutum puanları ile anlamlı bir ilişki vermektedir ($R=0.344$, $R^2 = 0.118$, $p<.01$). Aile katılımı alt boyutları birlikte, otoriter ebeveyn tutumundaki toplam varyansın yaklaşık %12'sini açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin otoriter ebeveyn tutumu üzerindeki görece önem sırası; ev temelli aile katılımı, okul temelli aile katılımı ve aile işbirliği temelli katılımıdır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise, sadece ev temelli aile katılımı değişkeninin otoriter ebeveyn tutumu üzerinde negatif ve anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir. Okul temelli aile katılımı ve okul aile işbirliği temelli aile katılımı değişkenleri önemli bir etkiye sahip değildir.

Yordanan değişkenler aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ve izin verici ebeveyn tutumu ile yordayıcı değişkenler (okul temelli aile katılımı, ev temelli aile katılımı ve okul aile işbirliği temelli aile katılımı) arasındaki ilişkiler Tablo 4 ve Tablo 5'te sunulmuştur. Çoklu regresyon analizine ilişkin bulgular açıklanan varyansın istatistiksel olarak anlamlı olmadığını ortaya koymuştur.

Tablo 4. Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumunun Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart hata	β	T	P	İkili r	Kısmi r
Sabit	34,610	2,341		14,786	,000		
Okul Temelli Aile Katılımı	,051	,068	,056	,748	,455	,082	,048
Ev Temelli Aile Katılımı	-,112	,120	-,065	-,934	,351	-,015	-,059
Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım	,080	,075	,084	1,073	,285	,087	,068
R= 0.113	R ² = 0.013						
F=1.067	p=.364						

Okul temelli aile katılımı, ev temelli aile katılımı ve okul aile işbirliği temelli aile katılımı değişkenleri birlikte, aşırı koruyucu ebeveyn tutum puanları ile anlamlı bir ilişki vermemektedir ($R=0.113$, $R^2 = 0.013$, $p>.05$).

Tablo 5. İzin Verici Ebeveyn Tutumunun Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart hata	β	T	P	İkili r	Kısmi r
Sabit	25,406	2,180		11,656	,000		
Okul Temelli Aile Katılımı	-,052	,063	-,062	-,830	,407	-,101	-,053
Ev Temelli Aile Katılımı	-,160	,112	-,099	-,1430	,154	-,125	-,091
Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım	-,018	,069	-,020	-,259	,796	-,094	-,016
R= 0.114	R ² =0,021						
F=1, 724	p=.163						

Okul temelli aile katılımı, ev temelli aile katılımı ve okul aile işbirliği temelli aile katılımı değişkenleri birlikte, izin verici ebeveyn tutum puanları ile anlamlı bir ilişki vermemektedir ($R=0.114$, $R^2 = 0.021$, $p>.05$).

TARTIŞMA

Bu araştırmada çocuğu okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden anne-babaların ebeveyn tutumları ve aile katılımı arasındaki ilişki ile okul temelli aile katılımı, ev temelli aile katılımı ve okul-aile işbirliği temelli katılım değişkenlerinin ebeveyn tutumlarını ne düzeyde yordadığı incelenmiştir. Yapılan bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre; katılımcıların ebeveyn tutumlarının faktörleri (alt ölçekleri) ile aile katılımı faktörleri arasında orta ve düşük düzeyde anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Ev temelli aile katılımı değişkeninin demokratik ebeveyn tutumu üzerinde pozitif; otoriter ebeveyn tutumu üzerinde ise negatif ve anlamlı bir yordayıcı olduğu saptanmıştır. Aile katılımı alt boyutlarının aşırı koruyucu ve izin verici ebeveyn tutumunun anlamlı yordayıcıları olmadığı bulgulanmıştır.

Araştırma sonucunda ev temelli aile katılımı değişkeninin demokratik ebeveyn tutumu üzerinde pozitif bir yordayıcı olduğu bulgusu elde edilmiştir. Araştırma sonuçları bu araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir. Beaty (2000) okul öncesi programlarına katılan ailelerin çocuklarına evde eğitimsel anlamda daha zengin bir öğrenme ortamı sağlayarak gelişim ve eğitimlerini daha fazla desteklemelerinin yanında, çocuklarının özgüven geliştirmelerine katkı sağlayacakları, ayrıca ev ve okul ortamındaki disiplin problemlerinin azalmasına da yardımcı olacaklarını belirtmektedir (Akt. Çakmak, 2010). Kuzu (2006) yaptığı araştırmada okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım çalışmalarının anne davranışları ve annelerin okul öncesi eğitime yönelik görüşleri üzerindeki etkisini incelemeye çalışmıştır. Araştırmaya sadece veli toplantılarıyla sınırlı olarak aile katılım çalışmaları yapan iki okul öncesi eğitim kurumundan deney ve kontrol grubu olmak üzere toplam 90 çocuk ve anneleri katılmıştır. Aile katılım çalışmaları uygulandıktan sonra deney grubunda yer alan annelerin son-test sonuçlarına göre; annelerin anaokulundaki program hakkında bilgilerinin arttığı, çocuklarını daha iyi tanıdıkları ve çocuklarına ilişkin daha iyi bilgi verdikleri belirlenmiştir. Izzo ve diğerleri (1999), aile katılımının çocuğun eğitimini nasıl değiştirdiği ve akademik ve sosyal faktörleri nasıl etkilediğini incelemiştir. Anılan çalışmada, 1205 çocuğun okul başarıları ve aile katılımı anaokulundan ilköğretim 3. sınıfa kadar öğretmenler tarafından rapor edilmiştir. Araştırmacılar, aile katılımını ebeveyn-öğretmen iletişimi, evde eğitsel aktivitelere katılım, aile-öğretmen iletişiminin niteliği ve okuldaki etkinliklere katılım olmak üzere dört boyutta incelemişlerdir. Evde eğitsel etkinliklere katılım çocuğun performansını en çok etkileyen etken olarak belirlenmiştir.

Bu çalışmada elde edilen diğer bir sonuç ise ev temelli aile katılımı değişkeninin otoriter ebeveyn tutumu üzerinde negatif ve anlamlı bir yordayıcı olduğudur. Ebeveynlerin otoriter ebeveyn tutum puanları arttıkça ev temelli aile katılım puanları azalmaktadır. Ev temelli katılım, ev içinde çocuğun öğrenebileceği ortamlar yaratmayı içerir. Ev içinde öğrenme malzemelerinin bulunması, ailenin evde çocuğun

öğrenme aktivitelerinde onunla birlikte olması ve yeni öğrenme deneyimleri oluşturma gibi davranışları kapsar (Fantuzzo, Tighe ve Childs, 2000). Oysa otoriter anne-babalar çocuklarına ne yapmaları gerektiği ile ilgili sürekli emirler verirler. İtaat etmeye ve kontrollü davranmaya önem verirler. Sıcak değillerdir, çocukları ile aralarında mesafe oluşturmuşlardır (Küçükturen, 2005). Günalp (2007), "Farklı Anne Baba Tutumlarının Okul Öncesi Eğitim Çağındaki Çocukların Özgüven Duygusunun Gelişimine Etkisi" başlıklı çalışmasında demokratik tutumun çocuğun özgüven duygusuna pozitif etkisi olduğu, buna karşılık otoriter tutumun negatif yönde etkisi olduğunu tespit etmiştir. Bu bağlamda bu çalışmada, ev temelli aile katılımının otoriter tutum üzerinde negatif bir yordayıcı olması bu olguları destekler niteliktedir.

Araştırmanın sonucuna göre aile katılımı alt boyutlarının aşırı koruyucu ve izin verici ebeveyn tutumunun anlamlı yordayıcıları olmadığı bulunmuştur. İzin verici ebeveynler, çocuklarına çok fazla özgürlük verirler, çocuklarını hiçbir şekilde kontrol edemezler ve bazen de ihmale varan bir hoşgörü ile davranırlar. Bu tür ebeveynlerin çocukları istedikleri zaman yemek yerler, yatarlar, televizyon seyredirler ve sokağa çıkabilirler (Baumrind, 1971). Bu tutum içinde yetişen çocuklar kendilerini güvensiz hissetmekte, benmerkezci olmakta ve saldırgan davranışlar sergilemektedirler. Yaşamlarında sınırları öğrenemedikleri için başkalarıyla işbirliği yapamamakta, bu nedenle sosyal ilişkilerde başarısız olmaktadır (Yavuzer, 2010). Bunun tersine aşırı koruyucu ebeveynler çocuklarına gerektiğinden fazla kontrol, özen ve ilgi göstererek çocuğun her türlü ihtiyacını karşılamakta, her türlü hareketine ve ilişkisine sınırlamalar getirmekte, çocuk adına her türlü kararı vermekte, çocuğun yapması gereken birçok şeyi, çocuk üzülmesin, yorulmasın, zorlanmasın düşüncesiyle kendileri yapmaktadır (Tuzcuoğlu, 2003). Bu tür aileler çoğu zaman da okulda aile katılım çalışmalarına ilgi göstermemekte ya da aile katılım etkinlikleri yoluyla çocuk yetiştirme konusunda bilgi ve becerilerinin geliştireceğine inanmamaktadır. Oysa aile katılım çalışmalarına katılmak yoluyla anne-babalar çocuk yetiştirme konusunda bilgi ve becerilerini arttırmakta, çocuklarını daha iyi tanımaları yoluyla onların gelişimlerine daha olumlu katkıda bulunmaktadırlar (Temel, 2001).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına göre; katılımcı anne babaların demokratik, otoriter, aşırı koruyucu ve izin verici ebeveyn tutumları ile aile katılımı faktörleri arasında orta ve düşük düzeyde anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Ev temelli aile katılımı değişkeninin demokratik ebeveyn tutumu üzerinde pozitif; otoriter ebeveyn tutumu üzerinde ise negatif ve anlamlı bir yordayıcı olduğu saptanmıştır. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda demokratik ve otoriter ebeveyn tutumunun farklı değişkenlerle çalışılması önerilmektedir. Aile katılımı alt boyutlarının aşırı koruyucu ve izin verici ebeveyn tutumunun anlamlı yordayıcıları olmadığı bulgulanmıştır. Bu bağlamda izin verici ve aşırı koruyucu ebeveyn tutumlarının olası yordayıcı değişkenlerle çalışılması önerilebilir.

Bu araştırmanın bir diğer önemli bulgusu; aile katılımı alt ölçeklerinden ev temelli katılımı değişkeninin demokratik ebeveyn tutumunun pozitif, otoriter ebe-

veyin tutumunun ise negatif bir yordayıcısı olmasıdır. Aile eğitimi programları ve okul temelli aile çalışmalarında ailelerin çocuklarıyla geçirecekleri nitelikli zaman konusunda farkındalık yaratılması ve ev temelli katılıma ilişkin anne babaların becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Bu çalışmanın örneklemini çocuğu bağımsız anaokullarına devam eden anne-babalar oluşturmuştur. Ancak okul öncesi eğitim kurumlarının çeşitliliği düşüldüğünde okul öncesi eğitim kurumlarının türlerine yönelik örneklem gruplarının karşılaştırıldığı çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Abbott-Shim, M., Lambert, R., & McCarty, F. (2003). A comparison of school readiness outcomes for children randomly assigned to a Head Start Program and the programs wait list. *Journal of Education for Students Placed at Risk, 8*(2), 191-214.
- Altay, F.B. (2007). *Okulöncesi Kuruma (Devlet Özel) Devam Eden Çocukların Sosyal Yeterlikleri ve Olumlu Sosyal Davranışları ile Ebeveyn Stilleri Arasındaki İlişkiler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aral, N., Kandır, A., & Can Yaşar, M. (2000). *Okul öncesi Eğitim ve Anasınıfı Programları*. YA-PA Yayınları, İstanbul.
- Aunola, K., & Nurmi, J.E. (2005). The role of parenting styles in children's problem behavior. *Child Development, 76*(6), 1144-1159.
- Barnard, W.M. (2004). Parent involvement in elementary school and educational attainment. *Children and Youth Services Review, 26*(1), 39-62.
- Baumrind, D. (1966). Effects of authoritative parental control on child behavior. *Child Development, 37*(4), 887-908.
- Baumrind, D. (1967). Child care practices anteceding three patterns of preschool behavior. *Genetic Psychology Monographs, 75*(1), 43-88.
- Baumrind, D. (1971). Current patterns of parental authority. *Developmental Psychology, 4*(1), 1-103
- Cheah, C.S.L., Leung, C.Y.Y., Tahseen, M., & Schultz, D. (2009). Authoritative parenting among immigrant Chinese mothers of preschoolers. *Journal of Family Psychology, 23*(3), 311-320.
- Collins, W.A., Maccoby, E.E., Steinberg, L., Hetherington, E.M. & Bornstein, M.H. (2000). Contemporary research on parenting: The case for nature and nurture. *American Psychologist, 55*(2), 218-232.
- Coplan, R.J., Hastings, P.D., Lagacé-Séguin, D.G. & Moulton, C.E. (2002). Authoritative and authoritarian mothers' parenting goals, attributions and emotions across different childrearing contexts. *Parenting: Science and Practice, 2*(1), 1-26.
- Çakmak Çamlıbel, Ö. (2010). Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20*, 1-17.
- Demir Karabulut, E. & Şendil, G. (2008). Ebeveyn Tutum Ölçeği. *Türk Psikoloji Yazıları, 11*(21), 15-25.
- Ensari, H., & Zembat, R. (1999). Yönetim Stillerinin Ailenin Okul Öncesi Eğitim Programlarına Katılımı Üzerindeki Etkileri. *Marmara Üniversitesi Anaokulu/ Anasınıfı Öğretmen El Kitabı: Rehber Kitaplar Dizisi*, İstanbul: YaPa Yayınları, 180-205.
- Evans, I.D. (2002). The relationship between sociometric status of preschool children and parenting styles. Unpublished master thesis. University of North Texas, USA.
- Fan, X., & Chen, M. (2001). Parental involvement and students' academic achievement: A Meta-Analysis. *Educational Psychology Review, 13*(1), 1-22.
- Fantuzzo, J., Tighe, E., & Childs, S. (2000). Family Involvement Questionnaire: A multivariate assessment of family participation in early childhood education. *Journal of Educational Psychology, 92*(2), 367-376.

- Fantuzzo, J., McWayne, C., Perry, M.A., & Childs, S. (2004). Multiple dimensions of family involvement and their relations to behavioral and learning competencies for urban, low-income children. *School Psychology Review*, 33(4), 467-480.
- Feldman, P.S. (2005). *Development Across the Life Span*. (3rd. edition). USA: Pearson Education Ltd. Prentice Hall.
- Gülay, H., & Önder, A. (2011). Annelerin tutumlarına göre 5-6 yaş çocuklarının sosyal-duygusal uyum düzeyleri. *Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 89-105.
- Günel, A. (2007). "Farklı Anne Baba Tutumlarının Okul Öncesi Eğitim Çağındaki Çocukların Özgüven Duygusunun Gelişimine Etkisi". Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi: Konya.
- Gürşimşek, I. (2003). Okul öncesi eğitime aile katılımı ve psikososyal gelişim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 3(1), 125-144.
- Izzo, C.V., Weissberg, R.P., Kasprow, W.J., & Fendrich, M. (1999). A Longitudinal assessment of teacher perceptions of parental involvement in children's education and school performance. *American Journal of Community Psychology*, 27(6), 817-838.
- Jewell, J.D., Krohn, E.J., Scott, V.G., Carlton, M., & Meinz, E. (2008). The differential impact of mothers' and fathers' discipline on preschool children's home and classroom behavior. *North American Journal of Psychology*, 10(1), 173-188.
- Johnson, A.K. (2006). *Physical and Psychological Aggression and the Use of Parenting Styles: A Comparison of African-American and Caucasian Families*. Unpublished master thesis, University of Maryland, USA.
- Karabulut Demir, E., & Şendil, G. (2008). Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ). *Türk Psikoloji Yazıları*, 11(21), 15-25.
- Kaya, Ö.M. (2002). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Programlara Ailelerin İlişi ve Katılmaları İle Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Aile Eğitimine Katkısı Konusunda Anne Baba Görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Keown, L.J., & Woodward, L.J. (2006). Preschool boys with pervasive hyperactivity: Early peer functioning and mother-child relationship influences. *Social Development*, 15(1), 23-45.
- Kerr, D.C., Lopez, N.L., Olson S.L., & Sameroff, A.J. (2004). Parental discipline and externalizing behavior problems in early childhood: The roles of moral regulation and child gender. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 32(4), 369-83.
- Kuday, F.S. (2007). Aile Destekli Kurum Merkezli Eğitim Alan ve Hiç Okul Öncesi Eğitim Almayan 3-6 Yaş Çocukların Bilişsel Gelişimlerinin Karşılaştırılması. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Kurtuluş, Z., & Temel, Z.F. (2004). Anne Eğitim Programının 4-6 Yaş Çocuğu Olan Alt Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Annelerin ve Babaların Aile İlişkilerini Algılamasına Etkisi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü 12. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı*, 3, 1857-1878.
- Kuzu, N. (2006). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Aile Katılım Çalışmalarının Anne Davranışları Üzerindeki Ve Annelerin Okul Öncesi Eğitime Yönelik Görüşlerine İlişkin Etkisinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Küçüküran, G. (2005). Ana Baba Tutum Ölçeği. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 19,238-250.
- Lopez, M.E., Weiss, H., & Caspe, M. (2006). Family involvement in early childhood education. *Harvard Family Research Project*. Number 1, Spring.
- Weiss, H., Caspe, M., & Lopez, M.E. (2006). Family Involvement in Early Childhood Education. Family Involvement Makes a Difference. Cambridge, MA: Harvard Family Research Project.
- Ogelman, H., Önder, A., Seçer, Z., & Erten, H. (2013). Anne tutumlarının 5-6 yaş çocuklarının sosyal becerilerini ve okula uyumlarını yordayıcı etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29, 143-152.

◆ Sibel Yoleri / Arzu Taşdelen Karçkay

- Özeri, Z.N. (1994). *Okul Öncesi Dönemde Ahlak Gelişimi ve Eğitimi (Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Beş Yaş Çocuğunun Adalet Gelişimine Etkisinin Araştırılması)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özyürek, A. (2004). *Kırsal Bölge ve Şehir Merkezinde Yaşayan 5-6 Yaş Grubu Çocuğa Sahip Anne-Babaların Çocuk Yetiştirme Tutumlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Papalia, D.E., Olds, S.W., Feldman, R.D., & Gross, D. (2003). *Human Development*. USA: McGraw Hill.
- Parke, D.R. (2004). Development in the family. *Annual Review of Psychology*, 55, 365-399.
- Rimm-Kaufman, S.E., Pianta, R.C., Cox, Martha J., & Bradley, R.H. (2003). Teacher-rated family involvement and children's social and academic outcomes in kindergarten. *Early Education and Development*, 14(2), 179-198.
- Sanson, A., Oberklaid, F., Pedlow, R., & Prior, M. (1991). Risk indicators: Assessment of infancy predictors of pre-school behavioural maladjustment. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 32(4), 609-626.
- Şendil, G. (Ed.) (2003). *Çocuk, ergen ve anne-baba*. Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Taylor-Allen, H. (2004). *Experience in Early Childhood Education Programs and Later School Adjustment: The Role of Parental Involvement*. Department of Human Development and Applied Psychology Ontario Institute for Studies In Education of University of Toronto, Unpublished Master Thesis, Canada.
- Temel, Z.F. (2001). Okul öncesi eğitime aile katılımı. *Gazi Üniversitesi Anaokulu- Anasınıfı Öğretmen El Kitabı*. İstanbul:Ya-pa.
- Tezel-Şahin, F., & Ünver, N. (2005). Okul öncesi eğitim programlarına aile katılımı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13, 23-30
- Tezel-Şahin, F. & Özyürek, A. (2008). 5-6 yaş grubu çocuğa sahip ebeveynlerin demografik özelliklerinin çocuk yetiştirme tutumlarına etkisinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 395-414.
- Tuzcuoğlu, N. (2003). *Anne baba olmanın altın kuralları, Bir aile olmak*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Yavuzer, H.(2008). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2010). Yaygın Ana-Baba Tutumları. *Ana Baba Okulu*. Yazarlar: Acar Baltaş, Zuhâl Baltaş, Ümit Davaslıgil, Haluk Yavuzer ve diğerleri. On dördüncü Basım, Remzi Kitabevi: İstanbul.
- Yılmaz, A. (2001). Eşler arasındaki uyum, anne-baba tutumu ve benlik algısı arasındaki ilişkilerin gelişimsel olarak incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 16(47), 1-24.
- Zembat, R., & Unutkan O.P. (1999). Okul öncesinde çocuğun sosyal gelişiminde aile katılımının önemi. *Marmara Üniversitesi Anaokulu Öğretmeni El Kitabı*. YA-PA Yayınları. İstanbul.

THE PREDICTIVE EFFECT OF PRESCHOOL PARENTAL INVOLVEMENT ON PARENT ATTITUDES

Sibel YOLERİ*

Arzu TAŞDELEN KARÇKAY**

Abstract

The aim of this study was to determine the predictive effect of preschool parental involvement on parent attitudes. This study was based on a relational screening model. The study sample comprised 250 parents of children attending pre-school education institutions in the provincial center of Uşak. Data collection tools used during the study included the Parental Involvement Scale developed by Fantuzzo, Tighe and Childs, and adapted to Turkish by Gürşimşek (2003); and the Parent Attitude Scale developed by Karabulut Demir and Şendil (2008). Based on the study results, the home-based parental involvement variable was identified as a positive predictor of democratic attitudes among parents, and a negative and significant predictor of authoritarian attitudes among parents. The other sub-dimensions of parent involvement were not identified as significant predictors of overprotective and permissive parent attitudes.

Keywords: Parent involvement, parent attitudes, preschool

* Assistant Professor Dr.; Uşak University, Faculty of Education, Department of Pre-school Teaching, Uşak

** Assistant Professor Dr.; Uşak University, Faculty of Education, Department of Guidance and Counselling, Uşak